

УДК 658.15
ID: 0000-0002-5411-4885

Брік Світлана Володтмирівна

Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічного аналізу та обліку Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Мардус Олена Олександрівна

магістр кафедри економічного аналізу та обліку Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ ЙОГО ФІНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТУ (ПРИБУТКУ)

Брік С.В., Мардус О.О.

ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕТА, АУДИТА И АНАЛИЗА ДОХОДОВ И РАСХОДОВ ПРЕДПРИЯТИЯ С ЦЕЛЬЮ ФОРМИРОВАНИЯ ЕГО ФИНАНСОВОГО РЕЗУЛЬТАТА (ПРИБЫЛИ)

Брик С.В., Мадус Е.А.

FEATURES OF ACCOUNTING, AUDIT AND ANALYSIS OF INCOME AND EXPENSES ENTERPRISTS FOR THE PURPOSE OF FORMATION OF ITS FINANCIAL RESULT (PROFIT)

Brik S. V., Mardus O.O.

Стаття присвячена дослідженню ролі прибутку підприємства у обліку, аудиті та аналізі, розглянуто теоретико-методичні і практичні підходи до обліку, аудиту і аналізу фінансових результатів (прибутку) підприємства, розкрито сучасний стан і особливості обліку і аудиту

фінансових результатів підприємства, з'ясовано основні проблеми з цього напрямку та сформувано мету та основні шляхи з перспективи вирішення проблем обліку, аудиту і аналізу фінансових результатів (прибутку) підприємства.

Ключові слова: облік, аудит, витрати, дохід, фінансовий результат, фінансова звітність, прибуток, аналіз, фінансовий стан, ділова активність, рентабельність.

Статья посвящена исследованию роли прибыли предприятия в учете, аудите и анализ, рассмотрены теоретико-методические и практические подходы к учету, аудиту и анализу финансовых результатов (прибыли) предприятия, раскрыто современное состояние и особенности учета и аудита финансовых результатов предприятия, выяснено основные проблемы в этом направлении и сформированы цели и основные пути перспективу решения проблем учета, аудита и анализа финансовых результатов (прибыли) предприятия.

Ключевые слова: учет, аудит, расходы, доход, финансовый результат, финансовая отчетность, прибыль, анализ, финансовое состояние, деловая активность, рентабельность.

The article investigates the role of company profits in accounting, auditing and analysis, discussed theoretical and methodological and practical approaches to accounting, auditing and analysis of financial results (profits) of the company, described the current status and accounting and audit of financial results, found The main problem with this trend and formed the purpose and the main problems from the perspective of accounting, auditing and analysis of financial results (profits) of the company.

Keywords: accounting, auditing, cost, revenue, financial results, financial statements, profit analysis, financial condition, business activity, profitability.

Постановка наукової проблеми (Introduction): Прибуток є найбажанішим власним джерелом відновлення ресурсів для подальшого розвитку підприємства. Визначення прибутку ґрунтується на попередньому визначенні фінансового результату, а саме доходів та витрат операційної діяльності підприємства та зіставленні їхніх значень між собою. У свою чергу, формування фінансових результатів підприємства на основі яких визначається прибуток, базується на обліково-аналітичній інформації, джерелом якої є фінансова звітність підприємства.

Тому питання бухгалтерського обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів та контролю за їх формуванням і відображенням у обліку та звітності підприємств є досить актуальними і досліджуються як науковцями, так і практиками.

Аналіз досліджень проблеми (Analysis of recent researches and publications): Поняття формування прибутку завжди було дискусійним, що

підтверджується наявністю значної кількості теорій щодо його визначення та джерел формування.

Особливої уваги визначення прибутку підприємства заслуговують питання його обліку, аудиту та аналізу, вирішення яких, дасть можливість підприємству зорієнтуватися в джерелах формування доходу підприємства, мати загальну оцінку фінансового стану підприємства, оцінку його ділової активності та ефективності виробництва.

Проблеми організації обліку, аудиту і аналізу фінансових результатів (прибутку) розглядалися в працях відомих вчених-економістів М. Т. Білуха, Ф. Ф. Бутинець, В.В. Сопко, В. В. Бобко, Н. І. Верхоглядова, Н. І. Некрасова, М. М. Павлишенко, Т. В. Савчук та інші.

Проте низка проблем організації обліку, аудиту і аналізу за формуванням і використанням прибутку підприємства в ринкових умовах потребують подальших досліджень та наукових розробок, що й обумовлює актуальність теми дослідження.

Виділення невирішених питань (Previously unsettled problem constituent): Даючи визначення прибутку підприємства, необхідно поєднувати сутнісний та розрахунковий підходи, вказуючи на теоретичний аспект даного поняття та зазначаючи методика його розрахунку. До того ж, значна кількість науковців є прихильниками розрахункового підходу до визначення прибутку підприємства, який базується на визначенні фінансового результату (прибутку) підприємства як різниці між отриманими доходами та витратами.

Отже, прибуток підприємства – це виражений у грошовому еквіваленті дохід власника за вкладений капітал та ризики ведення діяльності, який розраховується як різниця між отриманими доходами та понесеними витратами за певний проміжок часу, склад яких може змінюватися залежно від цілей користувачів. Вищенаведене формулювання дасть можливість комплексно розуміти прибуток підприємства й адекватно оперувати ним при прийнятті управлінських рішень.

Мета статті (Main purpose of the article): Прибуток є підсумковим показником фінансово-господарської діяльності підприємств, основним чинником його економічного і соціального розвитку, джерелом самофінансування, стимулювання соціально-економічного розвитку виробництва і матеріального заохочення персоналу.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні теоретичних, методичних і практичних питань організації обліку, аудиту і аналізу прибутку підприємства і розробці шляхів його удосконалення в сучасних умовах господарювання.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження (Results and discussions): Мета діяльності будь-якого підприємства – це отримання позитивного фінансового результату та пошук шляхів його збільшення. Результативність діяльності відображається у фінансово-економічних показниках, які найбільш точно характеризують

фінансовий стан суб'єкта господарювання та дають уявлення про економічний потенціал його розвитку.

В сучасних умовах економічного розвитку суб'єктів господарювання питання фінансових результатів в бухгалтерському обліку вважається одним із ключових при здійсненні господарської діяльності, так як фінансовий результат є основним підсумковим показником.

Фінансові результати характеризують майже всі аспекти діяльності підприємства: продуктивність праці, ступінь використання основних засобів, трудових, матеріальних і грошових ресурсів, собівартість реалізованої продукції, її якість, обсяг та ціни реалізації продукції, тощо [1, с.354].

Трактування фінансових результатів є важливою науковою проблемою. Ця категорія залишається в центрі уваги вчених не лише у сфері бухгалтерського обліку, а й філософії, економічної теорії, мікроекономіки, макроекономіки, фінансів, менеджменту, і містить багато суперечностей та протиріч, що обумовлює актуальність її дослідження.

Розуміння сутності фінансового результату діяльності підприємств та прийняття ефективних управлінських рішень щодо подальшого їх розвитку – головна передумова підвищення ефективності діяльності підприємств.

Вивчення нормативно-правової бази України, дає змогу зазначити, що в законодавстві не розглядається сутність саме поняття «фінансовий результат». Зокрема, НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» обґрунтовано лише сутність дефініцій «прибуток» та «збиток», що призводить до труднощів у визначенні сутності, ролі та значення фінансового результату[2, с.229].

У ході дослідження проведено аналіз нормативно-правової, наукової та довідкової літератури в розрізі даного питання з метою виявлення особливостей сутності досліджуваного поняття та визначення його місця в системі бухгалтерського обліку. В результаті аналізу виявлено, що між фахівцями у галузях бухгалтерського обліку, фінансів, економіки та юридичних наук немає однозначності щодо визначення сутності поняття «фінансовий результат», але ми схилиємося до думки, що можна виділити певні ознаки, за якими згрупуються думки науковців щодо сутності фінансових результатів:

- результат співставлення доходів та витрат підприємства (Бутинець Ф. Ф., Загородній А. Г. і Вознюк Г. Л., Ткаченко Н. М., Опарін В. М., Худолій Л. М.);

- приріст чи зменшення капіталу (Лондар С. Л. і Тимошенко О.В., Загородній А. Г. і Вознюк Г. Л.);

- вираження у формі прибутку або збитку (Бутинець Ф. Ф., Загородній А. Г. і Вознюк Г. Л., Мочерний А. Д., Пушкар М. С., Ткаченко Н. М., Опарін В. М., Худолій Л. М., Чебанова М. С. і Василенко С. С.);

- підсумки (результат) діяльності (Скасюк Р. В., Пушкар М.С.).

Також варто зазначити, що думки багатьох науковців стосовно сутності поняття «фінансовий результат» є тотожними.

Таким чином, ми можемо зробити певні висновки про те, що фінансовий результат трактується, як співставлення доходів і витрат діяльності підприємства, може бути прибутком або збитком, що, у свою чергу, приводить до зростання (прибуток) або зменшення (збиток) власного капіталу. І саме отриманий фінансовий результат характеризує якість діяльності підприємства. Як бачимо, спектр визначень досить широкий, що можна пояснити різними підходами науковців до розуміння даного поняття [2].

Оскільки в даній роботі ми розглядаємо сутність поняття фінансових результатів як об'єкта обліку, то для формулювання повнішого уявлення варто розглянути це поняття з економічної, облікової точки зору.

Підходи вчених у сучасній економічній та обліковій літературі до визначення терміну «фінансовий результат» [2, с.230] наведено в таблиці 1.

Аналіз характеристик фінансового результату в економічній та обліковій літературі дозволяє сказати, що фінансовий результат – це категорія, що відображає результативність господарської діяльності у вигляді відповідного показника – прибутку або збитку. Проте, ми вважаємо не логічним і не коректним ототожнення прибутку і збитку з доходами та витратами підприємства для цілей облікового відображення даних об'єктів бухгалтерського обліку. З чого випливає недосконалість наведених визначень.

Можна зробити висновок, що недосконалість наведених визначень спричинена різними факторами, найвагоміші з них - існування різних підходів до розуміння досліджуваного поняття (економічний, фінансовий, обліковий тощо), і те, що кожен з дослідників розглядає фінансові результати чи то в певній галузі економіки, чи прив'язуючи їх до конкретного завдання або об'єкта бухгалтерського обліку [3].

Таблиця 1

Підходи науковців до визначення сутності фінансових результатів в економічному та обліковому аспектах

Аспект	Автор(джерело)	Сутність поняття «фінансові результати»
Економічний аспект	Вороніна О.О.	Якісна характеристика фінансово-господарської діяльності підприємства, яка в цілому характеризує результат економічних відносин підприємства та зокрема відображає значущість і сталість розвитку підприємства (з погляду отриманого доходу), впливовість на його фінансово-господарську діяльність чинників зовнішнього середовища (з погляду структури та обсягів витрат) і кількісно узагальнюється у вигляді прибутків (збитків), зміни власного капіталу, його окремих складових частин.

	Білик Т.О.	Прибуток або збиток суб'єкта господарювання, що визначається як різниця між сукупними доходами та витратами підприємства і за позитивного його результату представляє додаткову вартість, виступає одним із джерел фінансування подальшого розвитку та поточної діяльності підприємства, основним критерієм оцінки її ефективності.
	Скалюк Р.В	Підсумкова категорія результативності господарської діяльності, котра відображає величину економічних вигод отриманих (втрачених) підприємством, визначених як різниця між сумами доходів та відповідних їм витрат, що виражена у абсолютних показниках прибутку (збитку), які характеризують потенціал прибутковості, економічного зростання та розвитку підприємства.
Обліковий аспект	Ткаченко Н.М.	Утворюються з доходів діяльності підприємства за вирахуванням витрат діяльності
	Гринавцева О.В.	Сума валового доходу від звичайної та надзвичайної діяльності підприємства, зменшеного на суму витрат, пов'язаних із виконанням господарської діяльності на підприємстві, непрямих податків та податку на прибуток за окремий звітний проміжок часу.
	Червінська С.Л.	Різниця між майновим станом підприємства на кінець і початок звітного періоду.
	Труфіна Ж.С	Економічна категорія в контексті створення доданої вартості та в аспекті методики визначення результату діяльності конкретного суб'єкта господарювання, що є об'єктом обліку і контролю

Наприклад, у трактуванні категорій «прибуток» і «збиток» Прохар Н.В. виділяє кількісну та якісну сторони. Гринавцева О.В. у своїх наукових дослідженнях удосконалила поняття «фінансовий результат» відповідно до стандартів бухгалтерського обліку. Уточненню поняття фінансових результатів господарської діяльності як економічної категорії приділяє увагу Д.С. Свідерський [2].

Також, як показали дослідження, науковці розглядають фінансовий результат підприємств окремих галузей. Червінська С.Л. визначає суть економічної категорії «фінансовий результат аграрного підприємства», яким є різниця між майновим станом підприємства на кінець і початок звітного періоду, що найповніше характеризує сутність даної категорії.

У дослідженнях, присвячених обліковому відображенню фінансових результатів діяльності, Залалтдінов М.М. пропонує уточнити характеристики фінансового результату. Зокрема, для узагальнення доходів та витрат науковець пропонує використовувати термін «фінансові результати» (обов'язкового в множині). При характеристиці прибутку або збитку необхідно використовувати лише термін «кінцевий фінансовий результат» (в

однині), так як може виникати або прибуток, або збиток, або «нульовий фінансовий результат».

Вище було розглянуто трактування поняття «фінансові результати» з економічної та облікової точок зору. Як показали дослідження,

О.О. Вороніна звертає увагу на те, що серед найпоширеніших підходів до визначення поняття «фінансовий результат» є економічний, бухгалтерський та управлінський. Тож на нашу думку, дефініцію «фінансові результати» можна розглядати також зі сторони податкових розрахунків та управлінського обліку [2].

Податкове законодавство ототожнює поняття «фінансові результати» та «прибуток». Статтею 134 Податкового кодексу України (далі – ПКУ) передбачено, що прибуток визначається шляхом зменшення суми доходів звітного періоду на собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг та суму інших витрат звітного податкового періоду [4].

Щодо трактування досліджуваного поняття в управлінському обліку, то даному питанню присвячені праці Л.В. Нападовської. В наукових дослідженнях автор розмежовує поняття «фінансовий» та «управлінський» результат. У фінансовій бухгалтерії результат в цілому по підприємству визначається без калькулювання собівартості продукції, шляхом порівняння затрат (в розрізі елементів) з випуском продукції в фінансовій бухгалтерії. В управлінській бухгалтерії фінансовий результат визначається по виробам, а потім по внутрішнім і зовнішнім сегментам [2]. Тобто в управлінському обліку сутність фінансового результату зводиться до визначення результату діяльності за видами реалізованої продукції (центрами відповідальності, сегментами діяльності), а у фінансовому обліку – в цілому за основним видом діяльності.

Серед думок зарубіжних вчених у цілому можна виділити три основних трактування фінансового результату.

Фінансовий результат, як стверджував берлінський адвокат Г.В.Симон, - це приріст протягом звітного періоду капіталу (засобів, які вклали власники) підприємства (відповідно збиток визначається як його зменшення).

Друге трактування фінансового результату дає Е. Шмаленбах - професор Кельнського університету. Фінансовий результат – це різниця між доходами і витратами підприємства. Він вбачав, що для визначення фінансового результату – прибутку, слід зосередитись на русі грошових витрат і доходів.

Третє трактування впливає з праць І.Фішера: фінансовий результат є збільшення протягом звітного періоду оцінки активу за рахунок зміни його доходності [5].

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про прибуток підприємствата його розкриття у фінансовій звітності викладені у П(С)БО 15 «Дохід», П(С)БО 16 «Витрати» та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Визначення категорії «дохід» в М(С)БО 18 «Дохід» викладено наступним чином: «Дохід – це валове надходження економічних вигід протягом періоду, що виникає в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників капіталу». Основною перевагою визначення поняття «дохід» в національних положеннях в порівняно з поняттям «дохід» в міжнародному обліку, є відображення доходу як збільшення капіталу підприємства, але відмежування цього поняття від внесків власників майна підприємства [6, 7].

В ринкових умовах прибуток складає основу економічного розвитку підприємства. Зростання прибутку створює фінансову базу для розширеного відтворення, вирішення соціальних і матеріальних потреб трудового колективу. За рахунок прибутку виконується частина зобов'язань підприємства перед бюджетом, банками та іншими підприємствами і організаціями. За величиною прибутку визначається рівень віддачі авансованого капіталу і доходність вкладень в активи підприємства.

Важлива роль прибутку і рентабельності зобов'язує підвищувати конкретність аналізу, виявити досягнення і недоліки у господарській діяльності, передусім у виробництві і реалізації продукції, визначити не тільки взаємозв'язки прибутку і рентабельності з іншими показниками діяльності підприємства, але і конкретні прояви цих взаємозв'язків, щоб врешті-решт підвищити рівень прибутку і рентабельності. Ступінь деталізації, кількість досліджуваних факторів залежить виключно від реальних потреб управління виробництвом.

Інформаційною базою для аналізу прибутковості та рентабельності підприємства є форми бухгалтерської звітності №1 «Баланс підприємства», №2 «Звіт про фінансові результати», №3 «Звіт про рух грошових коштів», №4 «Звіт про власний капітал», №5 «Примітки до річної фінансової звітності», дані рахунків бухгалтерської звітності [8], бізнес-план, фінансовий план, матеріали ревізій, аудиторських перевірок тощо.

Різні автори по різному визначають, які з цих документів є основними для аналізу прибутковості підприємства.

Методи аналізу прибутку підприємства - це комплекс науково-методичних інструментів та принципи дослідження прибутковості підприємства.

Особливість аналізу прибутку і рентабельності полягає в тому, що він включає в себе вивчення факторів, які зв'язані з виробництвом, де прибуток створюється, і з обігом, де він реалізується.

Основними завданнями аналізу прибутку підприємства є:

- оцінка структури, виконання плану і динаміки з прибутку;
- оцінка впливу факторів на зміну прибутку;
- оцінка впливу факторів на зміну рентабельності;
- виявлення резервів зростання прибутку і рентабельності і розробка заходів для використання виявлених резервів.

Мета аналізу – визначити реальну величину чистого прибутку, стабільність основних елементів балансового прибутку, тенденції їх змін і можливості використання для прогнозу прибутку, оцінити спроможність підприємства «заробляти» [9].

У процесі аналізу фінансових результатів на першому етапі необхідно оцінити їх рівень і динаміки; дослідити структуру прибутку звітного періоду (здійснити вертикальний аналіз); зміну окремих складових та їх вплив на суму прибутку, зміну темпів зростання прибутку в розрізі окремих складових частин (горизонтальний аналіз) тощо.

У процесі аналітичного дослідження необхідно оцінити виконання плану за величиною прибутку, який у ринкових умовах має не директивний, а прогнозний характер на найближчу перспективу. Такий план враховує реальні можливості підприємства отримувати прибутки, а отже, є інструментом перспективного аналізу.

Після оцінки динаміки фінансових результатів необхідно процеси аналізу їх структури. Але перед цим доцільно проаналізувати структуру доходів і витрат, понесених для отримання цих доходів, адже у ході їх порівняння й визначається фінансові результати. Аналіз структури та динаміки доходів і витрат свідчить про доцільність здійснення витрат у порівнянні з отриманими доходами. Поряд з витратами аналізується також структура вирахувань з доходу (непрямі податки, знижки тощо).

Враховуючи розглянуті вище аспекти трактування сутності прибутку підприємства, то у бухгалтерському обліку прибуток визначається у результаті формування фінансового результату підприємства, який варто розуміти як результат господарської діяльності, що є різницею від порівняння доходів і витрат підприємства за вирахуванням сум податків, що визначається за визначений період і в цілому або за видами діяльності та узагальнюється у вигляді прибутку (збитку).

Метою аудиту прибутку є встановлення достовірності даних первинних документів щодо визначення фінансових результатів, а саме доходів і витрат, повноти та своєчасності їх відображення в облікових регістрах, відповідності методики обліку доходів і витрат чинним нормативним актам. Тому починаючи перевірку, аудитор також за інформаційну базу використовує фінансову звітність підприємства, а саме баланс та звітом про фінансові результати підприємства (звіт про сукупний дохід) (Форма №2), звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) (Форма №3), що дасть можливість зорієнтуватися в джерелах формування доходу підприємства. Потім проводиться аудит в розрізі джерел формування балансового прибутку.

В ринкових умовах господарювання науково-обґрунтованою системою активного спостереження, перевірки та впливу на результати діяльності суб'єкта господарювання стає внутрішній контроль. Це є важливим чинником ефективного управління процесами відтворення, що виконуються для досягнення мети підприємницького формування.

Виділено основні етапи послідовності проведення внутрішнього аудиту доходів від діяльності підприємства, а саме:

- перевірка правильності класифікації, оцінки та умов визнання доходів і результатів діяльності;
- перевірка достовірності процесів облікового відображення доходів і фінансових результатів підприємства від реалізації готової продукції чи товарів, виконаних робіт та наданих послуг;
- перевірка правильності відображення інших операційних доходів і фінансових результатів операційної діяльності;
- процес формування фінансових результатів діяльності та споживання прибутку: перевірка достовірності його обчислення.

Таке розмежування основних етапів аудиту дозволило упорядкувати процес здійснення аудиторської перевірки.

Взагалі внутрішній аудит являє собою важливу функцію управління, яка охоплює облік, фінансовий аналіз та контроль, порівнює та оцінює фактично досягнутий результат з поставленими цілями та завданнями підприємства. Внутрішній аудит систематично контролює діяльність всіх об'єктів управління, виявляє причини відступу від стандартів, відхилення від цілей, поставлених перед конкретним об'єктом, що сприяє оперативному усуненню виявлених порушень.

Організація внутрішнього аудиту як функції управління підприємством передбачає сувору регламентацію своєї діяльності, визначення прав, обов'язків та відповідальності спеціалістів, кваліфікаційні вимоги та взаємовідносини з підрозділами та персоналом підприємства [10].

Економічний механізм управління фінансовими результатами господарської діяльності підприємства — це динамічна, комплексна організаційно-управлінська підсистема, яка передбачає реалізацію спеціальних процедур (організації, інформаційного забезпечення, управління, контролю), спрямованих на забезпечення сталого зростання прибутковості, оптимальної мобілізації та реалізації потенціалу економічного розвитку підприємства в довгостроковій перспективі його господарської діяльності, що призводить до збільшення ринкової вартості суб'єкта господарювання та відповідає основній меті, цілям і завданням загальної системи управління промисловим підприємством [11].

Позитивним фінансовим результатом діяльності підприємства є прибуток, збільшення якого означає примноження фінансових ресурсів та зростання фінансових результатів. Негативне (від'ємне) значення категорії фінансового результату відображається у показнику збитку, який свідчить про низький рівень або відсутність результативності господарської діяльності, неефективне управління ресурсним, виробничим та економічним потенціалами підприємства, невміле використання наявного капіталу, низьку якість роботи менеджменту підприємства тощо.

Таким чином розмір прибутку чи збитку характеризується фінансовими результатами діяльності підприємства.

Висновки і пропозиції (Conclusions and further researches directions): Враховуючи різноманітні підходи до визначення прибутку у обліку і аудиту, можна виділити такі його основні риси: прибуток є результатом діяльності підприємства за певну дату від комплексної діяльності (операційної, фінансової та інвестиційної); прибуток (чистий прибуток) підприємства це та частина яка залишається у підприємства після відрахування усіх відрахувань; прибуток є вартісним показником, вираженим в грошовій формі.

Узагальнено найбільш важливі показники фінансових результатів діяльності підприємства, представлені у формі № 2 фінансової звітності «Звіт про фінансові результати» (Сукупний дохід), де відображаються інформація про валовий прибуток (збиток), фінансовий результат від операційної діяльності, фінансовий результат до оподаткування та чистий фінансовий результат. До того ж у Звіті про фінансові результати (Сукупний дохід) відображається інформація про сукупний дохід, що дає змогу аналізувати зміни у власному капіталі підприємства. Так, показники фінансових результатів (прибутку) характеризують абсолютну ефективність господарювання підприємства в усіх напрямках його діяльності: виробничої, збутової, постачальницької, адміністративної, фінансової та інвестиційної і становлять основу економічного розвитку підприємства.

Отже, прибуток підприємства в умовах ринкової економіки є головною метою підприємницької діяльності, основним показником ефективності діяльності підприємства, основним джерелом розвитку діяльності підприємства та індикатором банкрутства. До того ж прибуток підприємства є основним джерелом формування соціальних потреб суспільства, що створює систему економічного розвитку держави.

Список використаних джерел (References):

1. *Дейнека О.В.* Сутність поняття «фінансовий результат» та особливості його формування / Дейнека О.В., Остапенко О.А. // Молодіжн. наук. вісн. УАБС НБУ. Економічні науки, 2013. - №4.
2. *Шипіна С.Б.* Сутність поняття «фінансові результати» як об'єкта бухгалтерського обліку / Шипіна С.Б. // Вісник ЖДТУ. Економічні науки, 2012. - №1 (59).
3. *Тесленко Т. І.* Облік фінансових результатів: проблеми та шляхи вдосконалення / Тесленко Б. І., Конькова Н. В. // Бізнес Інформ. Економіка, Бух. облік та аудит, 2013. - №4.
4. Податковий кодекс України редакцією від 02.12.2010р. №2755-VI зі змінами та доповненнями // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
5. *Есманова Л. І.* Управління фінансовими результатами сільськогосподарських підприємств / Есманова Л. І.: Дисертація, Суми – 2009.
6. *Мардус Н.Ю.* Особливості обліку і аудиту фінансових результатів підприємства / Н.Ю. Мардус, Х. П. Єлізарова // Глобальні та національні

проблеми економіки. – Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. – 2015. – С. 1135-1138.

7. *Мардус Н.Ю.* Аспекти організації обліку і фінансової звітності / Н.Ю. Мардус, С.В. Брік // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. – 2014. – Вип. 9, ч. 6. – С. 219-222.

8. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. // [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

9. *Шеремет О.О.* Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. – К., 2003. – 196 с.

10. *Цилюрик Г.І.* Посилення внутрішньогосподарського контролю операцій з обліку доходів / Г.І. Цилюрик // Облік і фінанси АПК. – 2009. – № 2. – С. 69-72.

11. Економічний механізм управління фінансовими результатами промислових підприємств: теоретичні основи забезпечення функціонування / Р.В. Скалюк // Економічний вісник Донбасу. — 2011. — № 2. — С. 86-93.